

RUDAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
RUDNIKA LIGNITA VELENJE

27. JULIJA 1961

Št. 9 — Cena 10 din

22. JULIJ — 20-LETNICA VSTAJE

Minilo je 20 let, odkar se je pričela oborožena vstaja proti okupatorju. Pot, ki jo je prehodilo delovno ljudstvo Jugoslavije v teh dveh velikih desetletjih, je tudi naša pot. Ponosni smo na to pot, ker je naša in smo jo sami v najtežjih okoliščinah pričeli graditi in tlakovati.

To je veličastna pot bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov, našega jugoslovanskega delavskega razreda. Ta pot ni bila lahka. Jugoslovanski delavski razred je vrsto let korak za korakom zbiral, utrjeval in krepil svoje vrste v neenaki borbi s svojim razrednim sovražnikom — jugoslovanskim kapitalizmom. Neomadeževan in čist je stopil leta 1941 na čelo jugoslovanskih narodov, trdno odločen, da enkrat za vselej z revolucijo zruši in uniči svojega razrednega sovražnika in fašistične horde tujih zavojevalcev.

Ta pot je posuta s tisoči in tisoči nesebičnih žrtev, ki so darovali svoje najdražje, da bi preživeli svobodno zaživel, da bi si sami krojili svojo usodo in svojo nadaljnjo rast.

Ta pot je hkrati tudi veličastna epopeja naših narodov, ki so z nesebičnimi napori in nezlomljivo voljo kovali in polagali temelje za našo novo družbeno ureditev, za našo novo socialistično Jugoslavijo, za demokratsko družino jugoslovanskih narodov.

Naj navedemo nekaj najznačilnejših mejnikov te poti. Spomnimo se številnih mezdnih gibanj in velikih ter malih štrajkov med obema vojnama. Zlasti naši rudarji so bili neustrašeni štrajkaši. Mnogi izmed njih so bile zadušene z nasiljem in v krvi!

Spomnimo se nečloveških preganjanj in nabito polnih zaporov, v katerih so ginevali in umirali naši najboljši borci. Grozote taborišč so nepopisne. V njih so se po mli volji izživljali povampirjeni fašisti nad našim življenjem. Tisoči in tisoči so podlegli, preživeli pa še danes čutijo posledice tega nečloveškega ravnanja.

Spomnimo se številnih okupatorjevih lepakov, ki so oznanjali smrtne obsodbe naših mladincev in mladink, naših žena in mater, naših očetov, bratov in sester, naših prijateljev in tovarišev. Pod streli so omahnili za nas, za novo domovino. Spomnimo se trde in dolgotrajne ilegalne borbe, ki jo je med obema vojnama in med NOB organizirala in vodila prvoborka za pravice delavskega razreda Komunistična partija Jugoslavije. Najboljši med najboljšimi so trpeli in padali pod režimom buržoazne diktature bivše Jugoslavije.

Spomnimo se zlasti herojskega boja med drugo svetovno vojno, ki so ga bojevali jugoslovanski narodi pod vodstvom Komunistične partije in tovariša Tita s sovražnikom, ki je bil številčno in materialno daleč močnejši. Nešteti herojski podvigi naših borcev v tej slavni borbi dokazujejo, s kolikšno samozavestjo in

borbenostjo so trli in hromili naši borci fašistično zver, ki je grozila, da uniči naše svobodoljubne in napredne narode. Ta boj je jugoslovansko delovno ljudstvo preživelo, izšlo iz njega ne samo kot zmagovalec nad okupatorjem, marveč predvsem kot zmagovalec nad svojim razrednim sovražnikom — kapitalizmom.

Tovariši! Od tedaj je minilo dvajset let.

V letih osvobodilne vojne skovana zveza delavskega razreda z ostalimi plastmi delovnega ljudstva, krepko strnjena zveza ljudi ročnega in umskega dela je postala v teh letih množični nosilec revolucionarnih političnih in ekonomskih preobrazb, ki so leta 1945 odprle novo stran v zgodovini Jugoslavije in njenih narodov.

Izkušnje in preizkušnje iz prvih let gospodarske obnove in graditve materialnih temeljev za socialistične odnose med ljudmi so nam zaostrile smisel za mnoga vprašanja, o katerih v mednarodnem delavskem gibanju že od Leninove smrti sem ni bilo več govora, čeprav jih je življenje vedno znova postavljalo na dnevni red. Iskati smo morali odgovore na številna in usodna vprašanja na poti naše socialistične graditve. Naša razvojna pot v tej dobi je zlasti terjala točen in jasen odgovor na vprašanje, kako zagotoviti našemu delavcu, da bo svobodno in samoiniciativno posegal v graditev svobodnih razmerij, med svobodnimi ljudmi in kako bo postopoma ukinjal razklanost človeštva na subjekte in objekte upravljanja.

Naša ljudska oblast je na ta vprašanja odgovorila leta 1951, ko je uvedla delavsko samoupravljanje, naše delavske svete. Sprostili smo ustvarjalne sile v naših delovnih množicah! Danes lahko rečemo, da je bilo leto 1951 mogočno prelomno razdobje na naši socialistični poti. To je bilo leto velike in svetovno zgodovinske pobude naših delovnih ljudi in njihove Komunistične partije. Te oblike odločanja in sodelovanja delovnega človeka nismo od nikoder prevzeli. Zrasla je iz naših razmer in potreb. Sami smo jo uveljavili, sami jo krepimo in izpopolnjujemo.

In od tedaj je zopet minilo deset let, deset plodnih let, ki potrjujejo, da so bili naši odgovori pravilni.

Obličje naše domovine se je v teh desetih letih močno spremenilo. Spremenilo se je na temelju socialistične industrializacije, ki je povzročila močne premike v naši povojni socialni strukturi Jugoslavije. Spremenilo se je na temelju socialističnega samoupravljanja ljudstva! Rodile so se popolnoma nove oblike koristnega sožitja ljudi, rodile so se naše komune, naše stanovanske skupnosti, skratka rodile in razvile so se one oblike neposredne demokracije, ki poraja vedno nove in nove pobude za rast naše socialistične domovine.

Praznovanje 3. julija

Zbor članov Počitniške zveze na Graški gori

Na trgu pred kulturnim domom se je zbrala 3. julija dopoldne velika množica Velenjčanov, ki je ob zvokih godbe pristrčno pozdravljala povorko, ki so jo sestavljali rudarji v svojih črnih paradnih uniformah, nosilci praporov in mladi fizikulturniki. Zadonele so fanfare, vmes pa se je počasi dvigala k nebu rudarska zastava.

V uvodnem govoru je tov. Romih, predsednik delavskega sveta pozdravil vse rudarje in prebivalce rudarskega mesta Velenja in jim čestital k njihovem prazniku, na kar so godbeniki pod taktirko tov. Marina zaigrali nekaj skladb. Recitacijam je sledil govor inž. Malija, nato pa se je pričel tradicionalni »skok čez kožo«. Na industrijski rudarski šoli so letos absolvirali prvi gojenci te šole. Ob praznovanju dneva rudarjev so jim pripravili pristrčen sprejem med njihove stanovske tovariše. Častnemu predsedstvu tega ceremoniala je predsedoval tov. Borovšak, ki je zaprosil

ostale člane »preziduma«, naj sprejmejo te mlade rudarje med svoje vrste. Inž. Grašič, obratovodja jame — vzhod in Hubert Mravlač, poslovodja jame — zapad, sta držala kožo, čez katero so skakali »novopečeni« rudarji. Po zeleni preprogi se je vsa ta kolona, po uspelem skoku, pomikala k mizi, nakar so vsi hkrati dvignili čaše kvišku, pevski zbor pa je zapel zdravico. Ko so spraznili kozarce, so se v polkrogu postavili okoli praporov, kjer so jim člani častnega predsedstva pripeli rdeče nageljne z rudarskimi znaki. Nato so jih rudarji sprejeli v svoje vrste, kjer so s stiski rok sklenili svoje trajno stanovsko prijateljstvo. Pevski zbor jim je pod vodstvom tov. Glavnika zapel rudarsko himno.

Z razvitjem prapora, ki so ga prejeli učenci II. letnika Industrijsko rudarske šole in ob zvokih godbe so Velenjčani zaključili proslavo ob svojem velikem prazniku — dnevu rudarjev.

PRIOBČUJEMO GOVOR TOVARIŠA MALIJA GOJENCEM INDUSTRIJSKE RUDARSKE ŠOLE, RUDARJEM IN OSTALIM VELENJČANOM NA PROSLAVI 3. JULIJA PRED KULTURNIM DOMOM

TOVARIŠI IN TOVARIŠICE — DRAGI RUDARJI!

Dovolite mi, da vam tudi jaz čestitam k prazniku v imenu rudarskega, šolskega centra.

Se pomembnejši je današnji praznik za naš šolski center — kot dan rudarjev — naš stanovski praznik obenem pa je to dan, ko zapuščajo šolske klopi in šolska delovišča naši prvi absolventi, usposobljeni za strokovne rudarske delavce.

Težak je rudarski poklic! Mnogo je treba vedeti, mnogo znati, da si lahko globoko pod zemljo varno nakopljejo svoj vsakdanji kruh. Treba je moči, znanja in izkušenj. V naši družbeni ureditvi pa ni dovolj, da obvlada strokovni delavec samo strokovne veščine in zgolj strokovna teoretična znanja, temveč mora biti sposoben tudi aktivno sodelovati pri gospodarjenju in soupravljanju v organih podjetja, komune in družbe.

Delavec naše socialistične in družbene stvarnosti naj bo z eno besedo: **proizvajalec in upravljalec!**

In naša sodobna strokovna šola mora vzgajati tak nov socialistični kader!

To smo imeli pred očmi, to je bil naš cilj, ko smo pred tremi leti ustanovili Industrijsko rudarsko šolo! To nas je vodilo skozi vsa ta dolga pa tudi kratka tri leta, ko smo skušali mladim tovarišem, ki stoje danes tu pred nami, posredovati čim več splošnega, političnega, ekonomskega in strokovnega znanja ter čim več praktičnih izkušenj, da bodo postali čimprej sposobni prevzeti in zadovoljivo opravljati vse dolžnosti in naloge, ki jim jih bo postavila družba v korist naše socialistične skupnosti

in za čim višji življenjski standard vsakega posameznika.

Zelimo si, da bi bila naša šola, naš rudarski šolski center, kovačnica novih, mladih socialističnih kadrov, ki bodo z veseljem in z zaupanjem gledali v svetlo bodočnost, katero si bodo kot zavestni proizvajalci in upravljalci ustvarjali tako — kakršno bodo sami hoteli!

Rudniški kolektiv, ki je vedno imel in ima za svojo rudarsko šolo in za svoj mladi naraščaj prav očetovsko skrb in razumevanje, bo že v bližnji bodočnosti lahko ugotovil, koliko smo pri tem uspeli, koliko bodo ti mladi strokovnjaki upravičili pričakovanja nas vseh.

Upam, ne, lahko bi rekel, da sem prepričan, da nas ne bodo razočarali. Vsaj po tem, kar so že pokazali s svojim delom na šolskih deloviščih in v šolskih delavnicah ter s svojim aktivnim sodelovanjem v raznih organizacijah in društvih in pri vseh akcijah velenjskega kolektiva lahko pričakujemo, da bo to tisti novi, mladi kader, kakršnega si naša družba tako želi in ga potrebuje.

Zato prosim člane naše velike rudarske družine, da sprejmejo v svoje vrste te mlade fante in jim dovolijo, da s simboličnim skokom preko rudarske kože, ki je bila nekoč nujna spremljevalka prav vsakega rudarja, vstopijo oziroma skočijo v naš častni rudarski stan!

Vam, mladi tovariši, pa iskreno čestitam k vašemu prvemu, res rudarskemu prazniku in želim, da bi bili vedno in povsod ponosni na svojo socialistično domovino in svoj rudarski stan!

Srečno!

3. julija zvečer je Graška gora ponovno oživila. Ze nekaj dni po preje so pridne roke velenjskih delovnih ferijalcev urejale prostore, kjer se je 3. julija ob sončnem zatonu zbralo 600 mladih ljudi včlanjenih v Počitniški zvezi.

Prišli so tudi ferijalci iz drugih okrajev naše republike, kakor tudi zastopniki ferijalcev iz bratskih republik.

Ob tabornem ognju so zadonele fanfare, ki so naznanile svečan začetek zborovanja. Številne rakete, bengalični ogenj in kresovi na bližnjih vrhovih Lubele in Vodemle pa so ob zvokih himne XIV. divizije obudile spomine na težke in krvave borbe XIV. divizije, ki se je junaško borila v snegu in mrazu proti krvoločnemu, nadmočnemu sovražniku.

Na zborovanju je govoril tovariš Dragan, predsednik okrajnega komiteja LMS iz Celja, zgodbe o bojih divizije pa je pripovedoval tov. Stane Terčak.

Zbor na Graški gori pa ni edina akcija, ki so jo izvedli člani Počitniške zveze v tem letu. Letošnjih letovanj se bo udeležilo precejšnje število naših članov. V avgustu bo letovalo 50 članov v Vigniju na Pelješcu, 87 članov bo letovalo v Markarski, 23 članov delavskih družin pa bo preživel svoj dopust v najjužnejšem mestu Jadrana v Ulcinju.

Poleg številnih akcij, ki so bile v letošnjem letu organizirane v počastitev 20. obletnice revolucije je prav, da omenimo koncert mešanega pevskega zbora siške gimnazije Vladimira Majdera kakor tudi razstavo v tednu Počitniške zveze. Uspešno je bil izveden pohod naših članov po poti XIV. divizije od Dobrne do Velunjskega grabna za praznik dela 1. maj.

Organizacija Počitniške zveze ima pred seboj odgovorne naloge, t. j. organizirati sprejemni center Počitniške zveze v Velenju, kjer bodo lahko številne skupine prenočile, kar pa doslej ni bilo mogoče.

V ilustracijo naj omenim samo to, da se je na vodstva naših šol v maju in juniju letos obrnilo preko 500 otrok, ki so izrazili željo, da bi si ogledali Velenje, če bi bila na razpolago cenena prenočišča.

Zato stoje pred člani Počitniške zveze odgovorne naloge, ki jim bomo kos le takrat, ko bo zagotovljena vsestranska podpora odgovornih činiteljev kraja do dela in smernic, ki jih imajo pred seboj velenjski delovni ferijalci.

Gustl Tanšek

Borci NOV v našem kolektivu

4. julija smo po vsej državi praznovali Dan borca, dan vseh tistih, ki so nesebično zapustili topla ognjišča in šli v temne gozdove s trdno zavestjo, da si bodo priborili, pa čeprav s krovjo — svobodo. Veliko jih je bilo, ki žal, tega cilja niso dočakali. Dali so svoja življenja na žrtvenik domovine. In vendar so se tudi mnogi vrnili, ki so jim krogle prizanesle, ki jim sneg in mraz nista prišla do živnega, ki so ušli puškinim kopitom in nožem sovražnika.

Tudi v našem kolektivu imamo borce — partizane. Prav je, če se jih ob njihovem prazniku spomnimo in jim posvetimo vsaj nekaj skromnih besed, kot znak pozornosti in hvaležnosti, saj so bili soudeleženi pri velikem boju za najdragocenejšo stvar — svobodo.

Po kadrovske evidenci je ugotovljeno, da imamo od 3120 članov kolek-

tiva 239 borcev iz narodnoosvobodilne borbe. To so borci, ki imajo že priznan delovni staž v svoji delovni knjižici. Prav je, da seznanimo naš kolektiv z njimi. V prvi vrsti bi omenili vse tiste, ki so vstopili v partizane že leta 1941. To so bili Nestl Zgank, Jože Tekavec, Peter Sprajc (je še vedno član našega kolektiva) in Leopold Travnar. Prvi trije so nosilci »partizanske spomenice 1941«, tovarišu Travnarju pa je priznано, da je delal za NOB od leta 1941.

Prav gotovo je, da so ti borci največ pretrpeli, saj je bila naša partizanska vojska v začetku zelo slabo preskrbljena z vsem: hrano, obleko in orožjem. Mraz in lakota sta jo spremljala skozi vse boje. Partizani so spali na golih ilovnatih tleh in smreke so jim dajale edino zavetje. Borci so potrebovali nečloveške napore, da so zmogli izbojevati prve najhujše bor-

be. Imeti so morali trdno zavest, da jih porazi, ki so se v začetku kar vrstili, niso prikovali k tlom.

Borci, ki so se borili od leta 1942 so: Aleksander Knežević, Franc Škarja, Ivanka Tekavec in Zdravko Sturm. Poleg teh sta šla v partizane že v letu 1942 še Emil Salmič in Darko Režek. Kot je razvidno iz delovne knjižice sta bila v partizanih šest, oziroma osem mesecev.

Do kapitulacije Italije 9. septembra 1943. leta so odšli v partizane naslednji člani našega kolektiva: Franc Jamnikar, Anton Lempl, Ivan Ribič, Pavla Salmič, Franc Podbevšek, Jože Šterk in Franc Trampuš. Po kapitulaciji Italije sta pristopila k partizanom še Jože Jevševar, decembra 1943 in Franc Božič, oktobra 1943.

Vsi ostali so vstopili v NOV v letu 1944, nekateri pa v letu 1945.

Omeniti moramo tudi 20 internirancev, ki so zaposleni pri našem podjetju in so tudi doprinesli delež k zmagi nad sovražnikom.

Iz seje centralnega delavskega sveta O DELOVANJU EKONOMSKIH ENOT

V svojem poročilu je tovariš Rudi Delopst obravnaval pregled dela pri uvajanju ekonomskih enot, njihov dosedanj razvoj ter njihove naloge v bodočem razvoju.

1. Takoj je treba pristopiti k samostojnim obračunom ekonomskih enot.

2. Osebnih dohodki članov kolektiva posameznih ekonomskih enot morajo biti odvisni od dohodka posamezne ekonomske enote in ne več od dohodka celotnega rudnika.

3. Urediti je treba samostojno knjigovodstvo ekonomskih enot. To knjigovodstvo mora ustvariti vsakodnevni pregled realizacije, stroškov in drugih potrebnih pokazateljev. V nejamskih enotah morajo biti takšni računovodski podatki napravljeni ne samo za enoto kot celoto, marveč tudi za vsako posamezno delo, ki ga opravlja ta enota.

4. Urediti je treba smoterni način medsebojnega fakturiranja med ekonomskimi enotami, v nejamskih enotah pa tudi izdelavo predračunov.

5. Za jamske enote se mora določiti cena premogu, v kateri naj bodo v vsaki toni poleg stroškov priznani tudi osebni dohodki. Ta cena naj temelji na doseženi ceni v l. 1960 in pri osebnih dohodkih povečanih za 10%. Odstopanja od te cene navzgor ali navzdol se naj priznajo enoti, ki jih koristi po njihovi odločitvi.

6. Sleherna ekonomska enota naj ugotavlja dohodek neodvisno od ustvarjenega dohodka rudnika, pač pa v popolni odvisnosti od dela in gospodarjenja posameznih ekonomskih enot.

7. Dokončna odločitev o višini amortizacije in sredstev investicijskega vzdrževanja, ki naj jih dobi ekonomska enota v lastno koriščenje, se naj odloži dotlej, dokler ne bodo objavljeni predpisi zveznih organov

oblasti, ki imajo namen zagotoviti stabilnost v gospodarstvu.

8. Za splošne potrebe podjetja je nujno določiti višino potrebnih sredstev. Ta sredstva morajo biti zagotovljena s posebnimi internimi instrumenti med rudnikom kot celoto in posameznimi ekonomskimi enotami. Oblika teh sredstev se naj določi v zadevnem definitivnem pravilniku, ki ga je treba izdelati v roku enega meseca.

V tem pravilniku naj bo jasno obrazložen način, kako bodo ekonomske enote obremenjene iz naslova koriščenja njim danih osnovnih sredstev ali drugih sredstev s strani rudnika.

PROBLEMI

Člani CDS so obravnavali razna tekoča vprašanja. Po obrazložitvi posameznih vprašanj so bili sprejeti soglasno naslednji sklepi:

1. Sedanja stalna komisija CDS za sprejem in odpust delavcev je razrešena svojih dolžnosti, na novo pa se izvoli stalna komisija CDS z nazivom »Kadrovska komisija CDS«.

Sestav te komisije je naslednji: Hubert Mravljak, predsednik; Jože Tekavec, tajnik; člani: inž. Janez Grašič, Vlado Primožič, inž. Peter Nograšek in Stane Rošar.

Čuden odnos do glasila »RUDAR«

Izšla je prva številka Rudarja, nato druga in tako naprej. Pri peti številki se je nekaj zataknilo. Od tisoč izvodov je bila polovica neprodanih. Vsak začetek je težak. Verjetno tudi tukaj ni šlo vse gladko, preden je izšla prva številka.

Koliko nas je rudarjev? In med nami samo pet sto, ki prebiramo redno naše glasilo.

Obseg dela te komisije zajema celotno kadrovske politiko RLV.

2. V upravni odbor Komunalne banke v Šoštanj je bil imenovan tov. Srečko Godec. To imenovanje je treba sporočiti ObLO Šoštanj.

3. Odobrena je izločitev in odprodaja zasekovalnega stroja »Korfmann« SK/20, ki nosi invent. štev. 1474. Potrjena je odprodajna cena 1.500.000 din, znesek pa mora biti plačan v roku 60 dni od dneva izstavitve fakture kupcu, t. j. gradbenemu podjetju »Projekt« v Kranju. Uprava rudnika naj sklene ustrezno prodajno pogodbo.

4. Na XII. rednem zasedanju dne 17. II. 1961 sprejeti sklep, ki se nanaša na odprodajo osnovnih sredstev podjetju »Gorenje«, je bil spremenjen in se v spremenjeni obliki glasi takole: »Odobri in potrdi se predlog o prenosu osnovnih sredstev brez povračila podjetju »Gorenje«, in to za osnovna sredstva, ki so navedena in opisana v danes pregledanem in obrazloženem seznamu z dne 31. I. 1961. Uprava rudnika naj sklene ustrezno pogodbo. Prav tako naj sklene namemno pogodbo za zgradbe, ki jih podjetje »Gorenje« uporablja za svojo dejavnost. Višino zadevne najemnine je treba določiti v skladu s predpisi na podlagi podatkov Uprave osnovnih sredstev rudnika. Pri tem naj bodo upoštevani vsi morebitni nastali stroški v tej zvezi.

Kdor si ogleda naše mesto bo rekel, da tu živijo samo ljudje z visoko zavestjo. Saj če vidi to, kar se tukaj nahaja, ne more drugače misliti. Vendar se vprašam, zakaj takšen odnos do našega lista. Ze to, da je glasilo začelo izhajati, moramo pozdraviti. To je velik korak za naš kolektiv. Iz njega lahko črpamo podatke o naših Nad. na 4. strani

Človek, mehanizacija in varnost

Znano je, da je velenjska jama dosegla že velik napredek pri uvajanju mehanizacije, katera dnevno prevažata tone in tone premoga po vozniških poteh do separacije. Da pa to delo nemoteno poteka, je nujno potrebna tudi tukaj skrbna človeška roka za stalno nego in nadzor.

Ce upoštevamo to, da je mehанизiranih odvoznih prog v naši jami — vzhod (brez priprav) v skupni dolžini ca. 5500 m, za katere je montiranih ca. 70 kom. elektro motorjev od 14 do 75 kW in se porabi mesečno 350.000 kWh, je razumljivo, da je tu potrebna stalna pravilna kontrola. Vsak najmanjši zastoj na mehanizaciji povzroči takoj zastoj proizvodnje, kar se seveda neposredno odraža na doseganju plana in pri osebnih prejemkih.

Res je, da je večina ljudi — delavcev, ki se z vso vnamo trudi, da gre odvoz brezhibno in nemoteno naprej. So pa med temi vestnimi delavci tudi taki, ki vzamejo vso stvar preveč lahko miselno.

Tak primer malomarnega in lahko miselnega rudarja je tov. Jakob Krajcar, čuvar trakov pri jamski mehanizaciji. Dne 8. junija 1961 je imel nalogo, kot zmeraj, čistiti etažne tračne proge od navoženega premoga iz trakov. Čiščenje je nujno potrebno, da se s tem ohrani gumo pred prehitro obrabo, da poteka obratovanje nemoteno in štiti gumo pred morebitnimi požari, ki bi pri trenju nastali. Imenovani tovarš je že dolgo časa zaposlen pri tem delu. Poučen je bil o vseh nevarnostih in o pravilnem čiščenju strojnih delov in naprav. Tudi s podpisom je potrdil, da so mu varnostna tehnična navodila v zvezi s čiščenjem strojev in strojnih naprav znana in da jih razume. Kljub vsemu temu je napravil pri opravljanju tega dela grob prekršek, ki bi lahko terjal še večji zastoj proizvod-

nje ali težje telesne poškodbe. Imenovani je kljub temu, da mu je jasno, da sme čistiti strojne dele, t. j. valjčne gume — transportnega traku — med obratovanjem samo z zato predpisano leseno greblico, uporabljal lopato. Ker ima trak veliko hitrost, t. j. 18 m/sek, lopata pa je zelo nezakretna in neprimerna za to delo, mu jo je trak zgrabil in jo potegnil med »bone« stroja. S tem, skrajno nepremišljenim dejanjem je napravil zastoj na etažnem odvozu, in sicer 30 minut, kot že omenjeno, pa bi bila lahko posledica še hujša, lahko bi mu poleg lopate potegnili med po-

gonske dele roko, kar bi ne bil prvi primer.

Takšno in podobno delo je obsojana vredno in se bo v bodoče s takšnimi ljudmi še ostreje postopalo. Imenovani tov. Jakob Krajcar, upoštevajoč, da ima že 16 let delovne dobe, da je že starejši član kolektiva in da je bil to pri njem prvi primer malomarnosti, se za storjeno napako kaznuje z denarno kaznijo in s premeštvijo na drugo delovno mesto. V kolikor pa se bo še pojavil takšen ali podoben primer, bodo morale biti kazni ostrejša, kajti vedeti moramo to, da kdor noče delati tako, kot to zahtevajo varnostno-tehnični predpisi in kar je v prid posamezniku, kolektivu in skupnosti, tudi ne bo mogel imeti mesta v kolektivu. Hudomal Emil

Kaj je z nadomestilom za povišano stanarino

V letu 1960 so se zaradi povečanja najemnin za stanovanje zmanjšali za 4% prispevki, ki jih plačujejo delavci in uslužbenci družbeni skupnosti od svojih kosmatih (bruto) zaslužkov. Prispevki so v letu 1960 znašali 35%. V letu 1961 pa so se ti prispevki povečali za 2%, t. j. na 37%.

V zvezi s tem povečanjem prispevkov pa se je pojavilo med kolektivom mnenje, da je to, kar je bilo lani dano na čiste dohodke zaradi povečanja najemnin, letos že odvzeto. S tem mnenjem je nastala neutemeljena kritika in nezaupanje v naše gospodarske ukrepe. Za odpravo takšnega mnenja naj služi naslednje pojasnilo.

V letu 1959 je čistih 100 din znašalo 163,94 din bruto, 163,94 din bruto je ostalo tudi v letu 1960, čisti znesek pa je narasel zaradi zmanjšanja prispevka, t. j. ukinitve 4% stanovanjskega prispevka od 100 din na 106,56 din.

Na teh 106,56 din je bilo v našem podjetju letos dano povečanje 10%, kar znaša 10,65 din. Tako je novi čisti

znesek narasel na 117,21 din, kar znaša napram letu 1959 17,21% povišanje ($100 + 6,56 + 10,65 = 117,21$).

Prav tako je tudi v akordi. Akordi so se obračunavali v čistih zneskih in se spreminjali v bruto po stari stopnji prispevkov, t. j. s faktorjem 163,94, po katerem so znašali odbitki 39%, odbijali pa smo samo 35%, s čimer se je čisti znesek povečal za 6,56%. Zaradi nove stopnje prispevkov v letu 1961 in 10% povečanja osebnih dohodkov, so se povečale tudi čiste akordne postavke za 17,21%, tako povečane postavke pa se spreminjajo v bruto s faktorjem 158,73. Od teh novih bruto postavk se odbije 37% prispevkov s čimer dobimo zopet čisti znesek.

Za boljše razumevanje naj služijo naslednji pregledi:

letu 1959	
100 din čistih =	163,94 din bruto
— 39% prisp.	63,94 din
čisti znesek 100 =	

letu 1960	
100 din čistih =	163,94 din bruto
— 35% prisp.	57,38 din
čisti znesek	106,56 din

letu 1961	
čisti znesek	106,56 din
+ 10%	10,65 din
Nov čisti znesek	117,21 din
čistih 117,21 din \times 158,73 =	
=	186,05 din bruto
— 37% prisp.	68,84 din
čisti znesek	117,21 din

Iz navedenega je razvidno, da je vsako mišljenje o odvzemu ali zmanjšanju zneska, ki je bil lani dodan čistim osebnim dohodkom zaradi povečane najemnine, popolnoma neutemeljeno in da zaradi 2% povečanja prispevkov družbeni skupnosti ni nihče oškodovan pri svojih čistih prejemkih. L. E.

Nadaljevanje

Čuden odnos . . .

uspeh pri delu. V njem lahko stavljamo predloge. Skratka to je naš tolmač, ki ga lahko prebiramo doma. Ni preveč prijetno, kadar se vpračamo utrujeni z dela in potem še na sestanku v »proizvalnici«. Prav z našim glasilom pa lahko sestanke, ki so sicer potrebni, precej omejimo.

Mislím, da med nami ni člana, ki ne bil zainteresiran še na večje osebne dohodke. Le-ti pa so strogo vezani z delovno zavestjo. Uspeh na vsakem delovišču pa naj si bo to v jami ali zunaj, je uspeh nas vseh. Tolmač teh uspehov pa je in mora še v večji meri postati naše glasilo Rudar.

Koga ne zanima prihodnost našega kolektiva, tega ne zanima njegova lastna prihodnost.

Mislím, da bo treba naše glasilo še razširiti in izboljšati. Če bodo vsi razumeli njegov pomen, ga bo treba izdajati celo tedensko.

Ali so res uspehi, ki so doseženi v Velenju, samo delo najbolj predanih ljudi? Če je tako, zakaj? Saj sadove teh naporov uživamo vsi. Zakaj bi si ne razdelili delo vsaj po svojih možnostih, če že ne moremo storiti vsi enako. Vedno se še najdejo med nami ljudje, nazadnjaških nazorov, ki iščejo samo svoje koristi, za koristi skupnosti jim je malo mar. Vendar je skupnost tista sila, ki lahko od nje pričakujemo največ. Ali je deset dinarjev res veliko? Poglejmo naš povprečni zaslužek pa bomo videli, da to ni nobena žrtev. Naj vsak to premisli, pa mu drugič ne bo težko odšteti deset dinarjev za naše glasilo, ki obravnava probleme s katerimi smo vsi življenjsko vezani. Dobro bi bilo, da se od našega zaslužka odtegne kolikor je pač potrebno in bodo na ta način prispevali vsi člani kolektiva enako. Problem našega lista bo s tem rešen. Alojz Sovšek

Primaknimo delček naše zavesti

Ce mi bo vsaj malo uspelo, se bom v stavkih izognil praznim besedam, sem sklenil, ko sem zavijtel pero. Toda, verjemite, vse sem želel napisati le, ker želim, da bi vzgoja mladih ljudi — Velenčanov, ki bodo že jutri visoko dvigali črno — zeleno zastavo, bila dobra. Toda s to besedo ni mogoče vsega povedati, kar srce misli. V njej se skriva tovarištvo, plemenitost, delavnost, borbeni duh in še in še.

»Saj si vendar sklenil, da ne boš pisal praznih, votlih...«, me pobara žena. Bil je ravno četrtkov večer vedrih domačih, ki me je notranje zbral. Zazrl sem se v cvetoče obraze mladih ljudi, ki so gledali vame z nedolžnimi mladenišskimi očmi, pogledal sem globlje v jasnino njihovih oči in beseda je ponovno stekla. Pomislil sem samo na sosedovega 14-letnega fanta. Vsak dan ti pometa stopnice, vsak dan čisti stanovanje. Srečaš ga in njegov obraz je ves moško resen, zbran. Potem se domislím dekleta daljnega premožnega sosedu. Njene roke so vilinskobeke, negovane. Toda tudi sama rada pripoveduje, da njej ni treba delati, saj mamica namesto nje vse napravi. Kako čudno nasprotje fantu, sem pomislil.

Potem so se še temu fantu pridružili in pridružile mnoge, še več se jih je strnilo okoli dekleta z negovanimi rokami. In vse tiste kipeče, neukročene mladostne sile, se niso umirile, boljše, preusmerile v tisoče drobnih opravkov, ki čakajo na pridne roke v vsaki hiši. Ne — razlivajo se drugje, na poteh, ki so sicer vabeče, a hkrati preveč zapeljive in zato nevarne za mladega človeka.

V Velenju smo delo že več let kazali mladim ljudem. To delo se je prelilo v morje rdečih tulpih, v smaragdno zelene trate, v en sam pisan šopek, ki bi mu zastoj iskali primera v republikli. Naj mi bralci ne zamerijo, če se vedno hvaležno, in tudi tokrat, spomnimo tistih, ki so dejali, naj bo rudarsko Velenje cvetoče, in tudi sami aktivno posegali v veliko akcijo za estetsko ureditev Velenja. Mobilizirali smo tisoče ljudi,

sprostili ustvarjalnost, naučili ljudi delati. Toda ne samo to! V njihova srca smo vsajali novih lepote. Njihovim otrokom se je že ob prvih negotovih korakih v domači svet odprla nova lepota. Ali niso za toplo cvetje prakrajšani otroci v drugih mestih? Ali pa morajo ponjo daleč v park! Nesporno je, da s cvetjem ob vsakem stanovanju raste čut za lepoto v mladih srcih. Njim pa moramo dodajati še več in več, kajti lepota je več kot žlahtni rubin, je najvišja vzgojna vrednota vsakega nas. Toda tudi ta ne bi bila izpopolnjena, če bi je ne prepletali s smislom za urejevanje, z delovnimi navadami. Stopal sem počasi po parku. Bilo je prijetno nedeljsko popoldne in tuje se niso mogli dovolj načuditi izbranemu cvetju, ki je v belih in rdečih čašah, nihalo v pomladnem vetru. Med škrtanjem kamer sem opazil domačina. »Vse to smo si sami uredili«, je vneto dopovedoval, čeprav so bile njegove ure le na prste preštete. Toda ponos je tu in cvetoči park in opravljeno delo. In slednjic tudi sklep, da bo letos treba prispevati več ur. Saj ste tudi vi mislili z njim, kajne?!

Nebo so prevlekli rahli oblaki in nekje na jugu je temni nebesni obod že zagrozil. Takrat sem stal ob še nedograjeni polovici parka. V rjavih lužah so se igrali zlati sončni prameni in nekaj otrok je brezskrbno skakalo okoli njih. Do 3. julija naj bi tudi to polovico uredili, smo sklenili. Kako smotno bo treba izrabiti vsak sončni dan. Toda, nehote sem se ponovno vprašal: ali matere in očetje kaj mislijo na delovno vzgojo mladih? Ali ni prav in potrebno, da sleherni nas gre skozi vse faze dela?! Zakaj ne bi že otrok čutil in vedel, da si je treba kruh zaslužiti z delom? Toda ne samo to. Povejmo mu, da bomo s skupnim delom uspeli urediti park. V njem se bo sproščalo staro in mlado. Prvo večje igrišče za mlade bo zraslo ob zelenicah in cvetju! Nehote se spomnim besed tovariša, ki je poudarjal, kako zelo pomembno je, da mlad človek gre v delovno brigado in se tam nauči ceniti sleherni delo in delati. Da, v taki delavni

mladini je potem zarodek zdrave tehnične inteligence, ljudi, ki jim je vsako delo vredno spoštovanja. Na vse to bomo morali starši misliti vse bolj pogosto! Naj nam ne bo žal ur, ki jih je preživel naš mladinec, mladinka, na udarniškem delu. Tudi tu bomo lahko ponosno zapisali stavek: Mi oblikujemo Velenje, Velenje oblikuje nas! Vse bolj in bolj čutimo potrebo, ki jo narekuje nagel gospodarski razvoj, po delovnih ljudeh, po takih, ki bodo čas v podjetju izrabili čimbolj ekonomično in tako neposredno večali produkcijo. V njej bo večje blagostanje vseh. V delu se človek izoblikuje, utrjuje voljo, spretnosti in navade, v delu postaja tovariški, nesebičen. Misli, ki jih ni samo enkrat zapisala zgodovina. Misli, ki so gonila sila napredka.

Zakaj bi se torej ne vključevali bolj množično v akcijo za ureditev rudarskega mesta?! Še nekaj dni — in počitnice so! Otrok rad dela v družbi svojih. Pridita oče, mati, s sinom, kajti vzgled je vedno najbolj prepričevalen! Predvsem pri delu! Saj želita, da bi otrok znal ceniti delo — to dragoceno dediščino, ki je ljudi vedno povezovala in osrečevala.

Bil je že mrak, ki je dremal na oknih hiš. Za njimi so vzplamtevale rumene luči. Vonj po prvih nageljih, ki so zasanjano strmeli v zamolklo zelenje pod njimi, se je prikradel v sobo. Postal sem truden in pero se mi je kot pijancu zaletavalo. Zajezel sem si počitka. Neopazno sem zdrknil na blazine in še bolj neopazno zaspal. Nagelji so še vedno dišali in kraljevali ponočnemu miru. Kamni cest v mladem parku so se svetili in zemlja je težko čakala, da jo dokončno zgneteje človekove roke.

Toda — 3. julij je blizu! Pohitimo! In primaknimo delček naše zavesti, naše delovne vne, da bo zrasel tudi ta kotichek velenjske lepote, večno strmeče v pisani vrvež obiskovalca, ki jo bo občudoval.

Kultura

Javna knjižnica pri Delavski univerzi v Velenju

Lani v februarju se je knjižnica »Svobode« preselila v zato opremljene prostore pri Delavski univerzi v novem centru Velenja. Stalna in profesionalna knjižničarka skrbi za kontinuiteto knjižnice, ki je odprta vsak dan razen ob sobotah in sredah dopoldne. Sicer je pa odprta tudi popoldan.

Odkar se je preselila v nove prostore, je tudi mnogo bolj obiskana, kakor je bila prej. To najboljše potrjujejo podatki. V letu 1959 je knjižnica izposodila samo 3.460 knjig 1.926 izposojevalcem. 1960. leta pa se je število izposojenih knjig dvignilo že na 9.680 in to 4.602 izposojevalcem. V letošnjem letu do aprila pa je knjižnica izposodila že 3.793 knjig 1.900 izposojevalcem. Iz omenjenih podatkov vidimo, da se zanimanje za knjige iz dneva v dan veča, saj bo v letu 1961 verjetno promet knjižnice za trikrat večji od prometa v 1959. letu.

Kdo pa najbolj pridno obiskuje knjižnico?

Na prvem mestu je mladina, ki tvori polovico vseh izposojevalcev. Trideset odstotkov je delavcev-rudarjev in iz drugih podjetij v Velenju. 15 % je gospodinje in samo 5 % uslužbencev.

Velenjska knjižnica pa žal nima mnogo knjig, saj jih ima samo okoli 4000. V zadnjem letu se je povečalo število knjig za 1000. Primanjkuje pravzaprav vseh knjig, vendar je najmanj mladinskih, čeprav je mla-

Nekaj misli ob razstavi

V lepih razstavnih prostorih Delavskega kluba so razstavljeni likovni izdelki otrok I. osnovne šole z željo, da starši in odrasli spoznajo otrokovo likovno govorico in likovna prizadevanja v reformirani šoli.

Na razstavnem prostoru si lahko ogledamo izdelke otrok od prvih do zadnjih razredov. V nižjih razredih je likovni pouk vezan na ostale predmete, na spoznavanje narode in družbe; medtem ko v višjih razredih že opazimo samostojna likovna dela v raznih tehnikah.

Reformirana likovna vzgoja zahteva, da je pri likovnem izrazu izhodiščna točka otrok sam; zlasti v nižjih razredih. Pedagog se ne sme mešati v otrokov likovni izraz, temveč naj pomaga otroku pri opazovanju njegove okolice in pri premagovanju tehničnih težav. Zato moramo otroške izdelke gledati iz gledišča otrok

dina najboljši obiskovalec knjižnice

Domače in tuje delegacije se čudijo, kako je mogoče, da tako lepo in moderno mesto nima dobro založene knjižnice. Nekateri celo govorijo o »kulturni sramoti« novega Velenja. Ti zadnji vsekakor pretiravajo in pozabljajo, da ni mogoče vsa vprašanja rešiti z enim zamahom. Vsi smo pa prepričani, da bo akcija, ki jo bodo izvedli merodajni politični forumi za ureditev knjižnice oziroma za zbiranje sredstev za nabavo knjig naletela na dobro voljo vseh podjetij in organizacij. Ta akcija bo brez dvoma dala knjižnici nekaj milijonov dinarjev, s katerimi bo potem definitivno rešen problem naše javne knjižnice.

V. V.

samih oziroma razumeti moramo otrokov psihični razvoj in njegove motorične sposobnosti.

Otroci višjih razredov zahtevajo pri likovnem pouku temeljito pomoč in spremembe pedagoških metod zlasti če hočemo, da bodo njihovi izdelki originalni in estetsko rešeni.

Take izdelke pa vidimo na razstavi: od risb s svinčnikom, s peresom in ošiljeno paličico preko barvnih kompozicij, lepljenk do odličnih grafik — lesorezov.

Povedati moram, da je vsaka od teh grafik boljša kakor pa tiste slike s kričecimi in osladnimi barvami, ki jih razni ljudje prodajajo po Velenju pod oznako »umetnosti«.

Z reformo šolstva naj bi bila osnovna šola tista ustanova, ki bi od prvega do zadnjega razreda otroke pravilno likovno vzgajala.

Prof. Lojze Zavolovšek

Literarni večer v Velenju

Založba »Borec«, ki je razstavljala v Velenju 14., 15., 16. in 17. junija sodobno literaturo, moderno keramiko, umetniške slike in izdelke iz Kroke, je ob enem priredila 16. junija v kulturnem domu tudi literarni večer, na katerem so sodelovali priznani slovenski literati: Matevž Hacc, Mile Pavlin, Neža Mavrer in Vladimir Kavčič. Prvi je bral odlomek iz »Komisarjevih zapiskov«, komisar XIV. divizije, ki se je leta 1944 zadrževal v okolici Velenja, tov. Matevž Hacc. Pisatelj je v svojem odlomku pripovedoval o junaštvu in smrti pesnika Karla Destovnika-Kajuha.

Svoje pesmi je recitirala Neža Mavrer, urednica televizijskih mladinskih oddaj, ki je sodelavka pri »Mladih potih«, reviji »Otrok in družina« in še drugih mladinskih listih, kot so »Ciciban«, »Pionirski list« itd. Prozaist Mile Pavlin, pomočnik glavnega urednika revije »Borec«, avtor številnih partizanskih zgodb, borec v narodnoosvobodilni borbi, komisar

jurišnega bataljona XV. divizije, je prebral odlomek iz zbirke »Jurišni bataljon«. S svojim romanom »Ne vračaj se sam« nas je seznanil Vladimir Kavčič, mladi slovenski pisatelj. Slovenskim bralcem je znan po svojih delih »Vaška komanda« — mladinska povest, »Čez sotesko ne prideš« — zbirka novel, »Ognji so potemnili« in krajšem romanu »Tja in nazaj«. Na programu so bila tudi dela Toneta Seliškarja, ki zaradi bolezni žal ni prispel, zaradi tega je tudi popoldanska šolska predstava odpadla. Literate je spremljal velenjski kvintet pod vodstvom Zvoneta Grebenskega. Škoda le, da je bil literarni večer kljub dobri propagandi pri skoraj prazni dvorani in so naši literati odšli iz Velenja z zelo slabimi vtisi. Pričakovali smo obisk vsaj s strani inteligence, vendar smo se zmotili. Upamo, da bo v bodoče ob takih in sličnih predstavah ter prireditvah boljša udeležba in bo človek našega mesta dejansko dokazal, da je dorasel potrebam sodobne družbe.

Rihard II., Svoje glavček in boks

9. junija je gostovalo v Velenju celjsko gledališče s svojo dramo »Rihard II.«, istočasno pa je bil v delavskem klubu televizijski prenos evropskega šampionata v boksu. Naslednji večer, 10. junija, je priredilo v kulturnem domu ljudsko gledališče iz Duplice opereto »Svoje glavčke«, v klubu pa je bil spet prenos boksa iz Beograda, to pot finale. Celjani so odigrali Riharda II. pri zelo slabi udeležbi. Se slabšo udeležbo so imeli gostje iz Duplice, saj ni bila niti tretjina sedežev zasedena.

in sedaj pogledjmo v delavski klub. Oba večera so že ob 19. uri skoraj vsa mesta polna. Pred televizijskim sprejemnikom pa se je kar gnetlo

Nad. na str. 7

Pogata izbira na knjižnem trgu

Poslovainica Mladinska knjiga Velenje obvešča cenjene naročnike Mladega vedeža, da zaradi tehničnih ovir izide knjiga v začetku meseca oktobra t. l.

Sprejemamo še nadalje predplačila za »Mladi vedež«, ki bo nekaj povsem novega za slovenske otroke. »Mladi vedež« bo postal nepogrešljiv učbenik v osemlehtkah in ga bodo z zanimanjem prebirali otroci in odrasli.

Še je čas, da si s predplačilom 1.500 din zagotovite tudi vi prvi slovenski leksikon za otroke, kajti v redni prodaji bo knjiga dražja za ca. 800 do 1.000 din.

Oglejte si najnovejše literarne ustvaritve na knjižnem trgu.

1. Vasilij Ivanovič Čukov »Na začetku poti«. To je knjiga, ki bi po svojih strokovnih in človeških odlikah morala postati učna knjiga na vojaških šolah in akademijah. Ko je kot poveljnik 62. armade v neusmiljeno težkih, trdih razmerah branil Stalingrad brez zadostnega moštva, orožja, streliva, obleke, hrane, z Volgo za hrbtom, ki ga je rezala od zaledja in mu je onemogočala reden dovoz — je maršal Čukov sproti oblikoval nove prijeme in načine boja, ki so njegove čete napravljale sposobne, da vzdržijo, pa tudi odbijejo

in razbijejo nesorazmerno sovražnikovo premoč. Proti ošabni sili tehnike in brezdušni morilski rutini je postavljaj hrabrost in iznajdljivost moža, ki brani svojo domovino in pridobitve socialistične revolucije pred zavojevalci.

Piscu pa bi napravili veliko krivico, če bi hvalili samo strokovni del njegove knjige. Ko jo beremo, se nam V. I. Čukov ne razodeva le kot velik vojskovodja, pa tudi ne le kot zgrajen komunist, ampak predvsem kot človek. To pa je najbrž najdragocenejša odlika njegovega dela.

2. Hans Habe »Vstop prepovedan«. Z romanom »Vstop prepovedan« je avtor Hans Habe dosegel po vsem svetu velik uspeh, saj je bil preveden kar v osemnajst jezikov, v romanu pisatelj živo in prepričljivo opisuje kaleidoskop zasedene Nemčije v letih 1945 do 1951. Poraženo in razdejano Nemčijo je avtor v vsej njeni zmedli in bedi osebno doživel, kajti prišel je vanjo kot častnik ameriške zasedbene vojske ter jo kot ostro opazujoč in pronicav časnikar in romanopisec opisal. Tako torej v krepkih potezah slika življenje Nemčije, ko je bila demilitarizirana in denacionalizirana, v najhujšem času, ko človeško dostojanstvo ni imelo nobene veljave, ko je človek z zavojčki ciga-

ret mogel kupiti vse, od življenjskih potrebščin pa vse do sočloveka, v času, ko so bombardirani kolodvori bili središča črne borze. Na eni strani zasedbena vojska s svojim preobiljem, na drugi pa stradajoči nemški narod v času, ko so Nemci za svoje življenje bili pripravljeni opravljati vsako delo, ko so očetje pošiljali svoje hčere na ulico, da bi tam kaj »zaslužile«. V romanu se srečujejo Američani in Nemci, kakor je to zahtevalo tedanje življenje. Predmetni zdravnik dr. Wild, ki je bil v nemškem odporiškem gibanju in ki se opira zasedbeni oblasti; Elisabeth von Zutraven, ki kot žena vojnega zločinca in kot pošten človek zaide v hude duševne stiske, a naposled premaga vse ovire in doživi izpolnitev svoje ljubezni z mladostnim prijateljem, ameriškim častnikom; izprijeni, sadistični O'Hara, major vojaške policije, ki se v Nemčiji nebrzdano vdaja svojim nizkotnim gonom: Polkovnik Hunter, ki mu ameriško »prevzganjanje« Nemčije in spreminjanje nazorov ne ugaja; dekle Inge, ki celo kot prostitutka ohrani svojo človeško dostojanstvo; pa sin »bankirja Tretjega rajha« Hans Eber, ki zapusti očeta, hoteč hoditi svojo pošteno pot in upodablja človeka bodoče Nemčije. Okoli teh osrednjih oseb se razvije živo dejanje romana, ki s svojo zanimivostjo in hkrati zgodovinsko dokumentacijo veže bralca od začetka do konca.

Rosenstein

Rihard II., Svoje glavček in boks

Nadaljevanje

navdušenih pristašev »vročega športa«. Pa to ni bila samo vročekrvna mladina. Med občudovalci boksa so bili prav vsi: stari, mladi, ženske, moški, vsi vseh poklicev. Pa saj je bilo tudi zanimivo. K. O.! Pošteno mlatenje! Pretep na višini! Da ne omenimo še tistih »nevidnih« lastnikov televizijskih aparatov, ki so doma navdušeno spremljali vsak gib rokoborcev. Kaj hočete, mi smo res bolj za vroče! Sem pa tja je kakšnega »kulturnika« že zapekla vest, češ, da ne sedi na pravem mestu; pa si je hitro dal duška: »Riharda bom že še videl, Svoje glavček sem sam, boks pa se ne vidi vsak dan.« In kulturi je bilo zadoščeno.

Kaj pravite k vsemu temu? Zakaj se pritožujete, da kulturni dom stoji neizkoriščen, da ne zadosti vašim potrebam, da stoji zgolj v okras in ne služi svojemu namenu? Kje je vaša kulturna zavest, kadar se predvajajo razne drame pri polovični ali celo minimalni udeležbi?

Kje ste bili v petek, 19. junija, kje v soboto, 20. junija, kje boste takrat, ko bo nasledna prireditve? Le zakaj samo kritizirate?

Sz vaših šol

Ekскурzija

25. maja navsezgodaj je odpeljal rudniški avtobus skupino dijakov ekonomske šole, ki se šolajo na oddelku za odrasle v Velenju, proti Slovenj Gradcu in naprej proti Koroški.

Sonce je komaj poukalo izza Kozjaka, ko smo se ustavili na Ravnah, kjer že stoletja kujejo jeklo železarji Prežihovega kova. Ogledali smo si tehnološke procese pridobivanja različnih kvalitet jekla. Pot nas je vodila iz livarskega objekta v obdelovalnico livarskih izdelkov do kalilnice ali žarilnice ter skozi kovačnico, ki je bila v celoti zgrajena po vojni in je ena najmodernejših v naši državi. Član delovnega kolektiva ravenskih železarjev nam je razlagal: »Valjana je sicer še stara, vendar že gradimo novo. Tudi ostale obrate neprestano izpopolnjujemo. Sedaj nas je v podjetju zaposlenih okoli 2500. Proizvodnjo smo v povojnih letih povečali za tri do štirikrat.«

Naša naslednja postaja je bila Vuzenica. Tih in miren kraj ob Dravi, tako tih kot da ne bi vsakodnevno posegel v življenje in delo v mestih in industrijskih središčih. Elektrarna, ena izmed številnih, ki so zrasle v povojnih letih in ki še rastejo na

Dravi, je do skrajnosti mehanizirana. S svojimi tremi agregati daje 48.000 kilovatnih ur dragocenega prispevka k realizaciji ciljev, ki si jih je zadala naša socialistična skupnost.

Po prijetni vožnji po lepi Dravski dolini smo se ustavili še v Kidričevem, kjer smo si ogledali postopek od rude do kovine. Od boksa do glinice in aluminija je res dolga pot. Skoraj tri ure smo se zadržali v tovarni, pa bi rabili najmanj še tri dni, da bi si ogledali vse obrate, ki dajejo na tisoče ton dragocene kovine — aluminija, ki ga danes že uporabljamo v najrazličnejše namene.

Za spremembo smo se z ogledom ptujskega muzeja preselili še nazaj v dobo, ko so rezali slovenskemu ljudstvu skromen košček kruha tisti, katerih nekoč razkošna domovanja se danes samo še ponižno ozirajo v dolino na gigante socialistične graditve, kjer si delovni človek sam gradi lepše in boljše življenje.

Tako smo preživeli letošnji 25. maj — Dan mladosti — na ekskurziji ter se zadovoljni in obogateni z novim znanjem vrnili spet na delo in v šolske klopi.

N.

Spozzi vihar

Tekavec Jože

3

Tovariš Tone (Hribar Janez) je spregovoril: »Tovariši! Kot vam je znano je dvaindvajsetega preteklega meseca fašistična Nemčija zahrbtno napadla Sovjetsko zvezo, državo delovnega ljudstva, državo, v kateri so leta 1917 z Oktobrsko revolucijo ruski delavci in kmetje razbili carski režim in vzpostavili svojo ljudsko oblast, oblast delavcev in kmetov. Ta naša bratska Sovjetska zveza se danes bori za življenje in smrt, da se obrani nasilnemu fašističnemu nemškemu okupatorju, ki grozi vsemu svobodoljubnemu in naprednemu človeštvu. Fašistična Nemčija hoče podjarmiti ves svet. Če pogledamo na kakšen način je začela vidimo, da je najprej okupirala Avstrijo, nato Češkoslovaško, Poljsko, Dansko, Norveško, pregazila Luxemburg, Belgijo in Francijo. Pred tremi meseci so okupirali našo državo, katero so razcepili na kose. Mi tu smo okupirani po Italijanih, največ našega ozemlja pa je zasedenega po Nemcih.

Tovariši! Kaj sedaj? Ali hočemo čakati, da nas uničijo in podavijo kot pse? Ali se bomo uprli njihovem nečloveškemu ravnanju? Jasno nam je da ne moremo čakati križem rok, ampak se moramo združiti v močno enoto, da bomo kos opravili borbo proti nasilnemu okupatorju. Po vsej Jugoslaviji se zavedni ljudje temeljito pripravljajo za izgon okupatorja. Tudi pri nas v Sloveniji imamo že svojo vojsko imenujemo jo — partizani. To so de-

lavci, kmetje in napredna inteligenca ki so šli v boj proti okupatorju. Njihova naloga je, da napadajo okupatorske patrolje, rušijo železniške proge, brzojavno ter telefonsko omrežje itd. Tudi pred nami stoji ista naloga. Sovražnik ne sme biti nikjer varen. Občutili mora, da ga narod sovraži. Zato je nujno, da si vsak, v kolikor še nima, preskrbi puško in municijo. Vseh vrst orožja je bilo veliko raztrešenega v naših krajih ob kapitulaciji jugoslovanske vojske.

Zbirati je treba hrano, obleko, obutev in orožje za partizane. Pridobivati je treba nove ljudi za borbo. Borba je tudi v tem, da ljudje pomagajo s hrano in drugimi artikli, ki so potrebni naši vojski. Pri vsem tem moramo biti zelo previdni, zavedati se moramo, da nam bo domači sovražnik zaviral delo. Pojavili se bodo izdajalci, ki bodo vohunili in ovajali naše delo okupatorju. Do teh moramo biti neusmiljeni. Kjer koli bomo ugotovili, da je kdo izdal naše delo okupatorju, ga moramo ustreliti. Tudi, če bi kdo od vas kaj takega naredil, naj se zaveda, da bo ustreljen. Do nobenega izdajalca ne bo pardona noben izdajalec ne bo ušel pravični kazni.»

Pr eden je končal, je tov. Tone poudaril, da se morajo vsi »tikati« med seboj. Rekel je: »Vikanja med seboj ne poznamo.«

Poleg tega je opozoril tudi na konspiracijo. Dejal je: »Na videz imejte med seboj iste stike, kot ste jih imeli do sedaj, da se ne boste kompromitirali.«

Med govorom je vladala grobna tišina. Vsak je spoznal, da za naš narod ni druge rešitve, kot oborožena borba, ki se mora voditi proti vsem sovražnikom, naj bo to okupator ali domači izdajalci.

Ko je Tone končal, so se pogovorili še o tem, kako bodo pristopili k ljudem, da jih čimveč pridobijo za borbo. Na koncu je še Tajnikov Tone govoril o konspiraciji. Med drugim je rekel: »Če koga od nas Italijani aretirajo, naj bo pri zaslišanju trden. Ničesar ne sme povedati, čeprav bi ga mučili. Nekaj časa ga bodo pretepali, ko bodo videli, da ničesar ne zvedo od njega, da bodo pustili v miru, oziroma ga bodo internirali.

Prvi sestanek je bil zaključen. Počasi so eden za drugim odhajali s skednja in se vračali proti domu. Tovarišem iz Ravnika se je pridružil tudi Tone (Hribar Janez), ker ga je pot vodila preko Ravnika. Noč je bila jasna in čista. Mesec jih je obsvetljeval, ko so se vračali čez Bloško planoto proti domu. Vsi so molče premišljevali, kako je bilo na sestanku in kaj so vse slišali. Od strani je Pepe opazoval Toneta in ga občudoval, ker jim je tako lepo govoril. »Kaj neki je po poklicu,« si je mislil. »Verjetno mora biti intelektualec, drugače bi ne znal tako lepo govoriti.« Če bi zrastel na kmetih in se pehal s poljskim in gozdnim delom kot mi, bi ne mogel biti tako razgledan.«

Delo šahovske sekcije

Z otvoritvijo Delavskega kluba Velenje je oživela tudi šahovska sekcija, ki deluje pri DPD Svoboda. Od 22 članov v letu 1959 je letos naraslo število starejših članov na 36 ter mladincev na 26, skupaj 62 šahistov. Le-ti so po udeležbi tekmovanj, treningov in turnirjev v zadnji šahovski sezoni od jeseni do začetka poletja želi več ali manj uspehov.

Pravo manifestacijo šaha je izvedla šahovska sekcija, ko je 25. decembra lani, ob občinskem prazniku ObLO Zalec, s 40 šahisti omogočila dvoboj Saleška dolina : Savinjska dolina. Prireditelji so vložili dokaj truda in želi vse priznanje za uspešno proslavo praznika in šahovske prireditve. Vse priznanje zaslužijo tudi mladinci s svojim vodjem IRŠ Velenje, ki so se polnoštevilno udeležili tekmovanja. Uspela je tudi prirediteljev kvalifikacijskega turnirja sekcije v času od 14. decembra 1960 do 15.

februarja 1961 za IV. kategorijo. Turnirja se je udeležilo 21 starejših članov in 17 mladincev. Tako je šahovska sekcija dobila 11 novih IV-kategorikov, 3 starejše in 8 mladinskih.

V čast dneva republike — 29. novembra in 35. obletnice Celjskega šahovskega kluba smo se udeležili turnirja z ekipo 4 šahistov. Prireditelj je bila v Celju. Uspešno je bilo tudi srečanje 15-članske šahovske ekipe Mežiške doline in Saleške doline z rezultatom 6½ : 4½ v korist gostov, ki so prejeli prehodni pokal. Tekmovanje je bilo v novih prostorih Delavskega kluba v Velenju.

Poleg teh prireditev ima šahovska sekcija enkrat mesečno brzoturnir z 10 do 18 člani. Sodelujejo starejši člani in mladinci.

Poleg uspehov, ki smo jih dosegli, ima šahovska sekcija tudi svoje težave.

Povedali smo že, da se je šahovsko delovanje razvilo v sedanje življenje spričo dejstva, da ima prostore v Delavskem klubu, vendar pa zadnje čase ni tako. Opažamo, da vodstvo kluba gleda šahiste kot neke vsiljence, menda to velja najbolj za mladince. Tudi televizijski aparat ali bolje rečeno televizijska publika prispevata k negodovanju šahistov. Morda pa je še kaj drugih subjektivnih vzrokov. Zaradi tega se med šahisti pojavlja neka mláčnost. Vodstvo šahovske sekcije je na zadnji seji DPD Svobode sprožilo vprašanje dodelitve primerne prostora za šahovsko sekcijo, vendar je do danes ostalo kar pri obljubi. Iz izkušenj je znano, da se šah razvija ugodno le tedaj, če ima primerne prostore.

Ob koncu bi poudarili, da gre vse priznanje DPD Svobodi, ki je nositeljica vseh materialnih in finančnih stroškov sekcije.

Vabimo vse šahiste, starejše člane in mladince, da se tudi sedaj, ko nastopa »tišja« doba — doba dopustov, povsem ne odpovedo treningom in tekmovanjem.